

Odezvy na naši výzvu k záchraně archeologického bohatství v okolí Jizery

Jak si jistě čtenáři tohoto čísla OJKT všimli, vyzvali jsme orgány, které mají nějakou účast při ochraně a správě památek k aktivitám vedoucím k vyhlášení územního plánu archeologických nalezišť v okolí Jizery, v pruhu od Turnova až po Bakov. (Takovýto územní plán je možné vyhlásit podle § 23b Zákona o státní památkové péči č. 20/1987 Sb., případně je možné vyhlásit archeologickou rezervaci podle článků 2-6 Úmluvy o ochraně archeologického dědictví (tzv. Maltské konvence). Ta byla jménem České republiky podepsána ve Štrasburku 17.12. 1998. Poté s ní vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident ji ratifikoval. Pro ČR „Úmluva...“ vstoupila v platnost 23.zářím 2000.) K vydání této výzvy nás, po zkušenosti se zničenou nekropolí na lokalitě Cecilka, vedla obava o osud dalších archeologických nalezišť na území Příšovic. Tentokrát je ohroženo naleziště, sídliště staré asi 6700 let, objevené na západním okraji obce. Pozemek totiž koupila firma, která tam chce vybudovat překladiště pro kamiony.. Archeologové dostali na průzkum čas do konce června 2007. Potom se opět bude betonovat.....Betonový Geopark UNESCO.

Do 10. července 2007 nám na naši výzvu řada oslovených úřadů vůbec neodpověděla, jmenovitě: Archeologický ústav ČAV, Národní památkový ústav Praha, Krajský národní památkový ústav Liberec (ředitel je PhDr. M. Kadlec, kastelán ze Sychrova) a Krajský úřad Středočeského kraje. V došlých odpovědích se nám většinou dostalo vysvětlení, co by bylo potřeba udělat, aby se územní plán mohl vyhlásit. Konkrétní kroky nepodnikl nikdo. Nejprve je nutné uvést, že podle Ministerstva kultury je orgánem státní správy na části námi do plánu navrhovaného území Městský úřad v Turnově. Jeho Odbor školství, kultury a sportu, kam péče o památky patří, nám sice odpověděl, ale ve své odpovědi zaměnil zřízení ochranného pásma kulturní památky (§17 Zákona o st. pam. péči), čímž myslel pouze lokalitu Cecilku a vyhlášení Územního plánu archeologických nalezišť (§ 23 b téhož zákona), což je úplně něco jiného. Na realizaci ochranného pásma kulturní památky nemají kapacity ani peníze. O územních plánech archeologických nálezů ani slovo. (podepsán Bc. René Brož). Stavební úřad téhož MěÚ nám v podstatě sdělil, že jeho se to netýká (ing. Eva Zakouřilová). Ministerstvo pro místní rozvoj (ing. Petr Pávek) nás odkázalo na Ministerstvo kultury. Tam nás též odkázal Odbor kultury krajského úřadu Libereckého kraje s tím, že on sám je připraven k zpracování územních plánů a po dohodě s pracovníky muzeí (zřejmě jsou myšleni archeologové) je vyhlásit. Překážkou ale je absence prováděcí vyhlášky k § 23b zákona č. 20/1987 Sb. (podepsána Mgr. Eva Hamplová). K tomuto nám Ministerstvo kultury (podepsán JUDr. František Mikeš) napsalo, citujeme: „.....*Pokud jde o plány území s archeologickými*

nálezy, o kterých se rovněž zmiňujete, zde je iniciativa svěřena krajům, které mohou vydat v dohodě s ministerstvem kultury nařízením kraje tyto plány. V současné době je v legislativním procesu prováděcí vyhláška (k zákonu z roku 1987 !!!), která upravuje další náležitosti. Doporučuji Vám proto, abyste svou iniciativu, pokud se týká plánů území s arch. nálezy, obrátili v první řadě na oba kraje, na jejichž území se tyto významné plochy nalézají. “

Takže: Plány území s archeologickými nálezy nelze vyhlásit, protože není prováděcí vyhláška. (Podle neověřených zpráv se snad bude projednávat na podzim.) Přitom stavebníci **na území s archeologickými nálezy** jsou povinni ohlásit zahájení stavby. Je to začarovaný kruh. Nikdo oficiálně neví, kde území s archeologickými nálezy jsou, protože plány neexistují, stavby v nich se ale hlásit musí, a proto se stavebníci na povinnost stavbu nahlásit, raději upozorňují stále. Citace z dopisu ze Stavebního úřadu MěÚ Turnova: „.....*Pouze při umístování a povolování staveb jsou všichni stavebníci upozorňováni na povinnost předem ohlásit stavební činnost popř. arch. nález Archeologickému úřadu..... “.*

Bohužel nikde se v zákoně nepamatuje na to, upozornit stavebníky ještě před koupí pozemku, že chtějí stavět na území potenciálního archeologického naleziště (plány neexistují, jak to tedy vědět ?) a na možné pozdější komplikace z toho vyplývající. Možná to je záměr. Mnoho lidí by šlo stavět jinam a to se někdy nehodí. Některá taková místa by se stala neprodejná, případně by se změnila jejich cena. Nedochovalo by ale k podobným situacím jaké dnes vidíme v Příšovicích. Jednou prodaná parcela je již beznadějně ztracená, bez ohledu na to co se tam později najde.

Co dodat? Snad jenom znovu zdůraznit, že v Příšovicích a Svijanech se zřejmě rýsuje objev významného sídelního střediska na severojižní spojnicí kultur s kontinuitou několikatisíciletého osídlení. Takový nález se hned tak nebude opakovat. Připomínáme, že nedojde-li k brzkému a velkorysému zabezpečení těchto unikátních nalezišť, dopustí se naše společnost obrovské kulturní devastace a barbarství.

Naši výzvu jsme psali v naději, že si kompetentní místa uvědomí vážnost a naléhavost situace a že vzájemnou kooperací naleznou rychlou a účinnou cestu k řešení tohoto vážného problému. Výsledek, nic. Výmluvy, přestřikování odpovědnosti z jednoho na druhého, strach něco rozhodnout, liknavost. K čemu jsou takové úřady? Kdyby tam byla ropa - to by to šlo jinak. Na to jsou účinnější páky. Copak to nikomu ze zodpovědných nevadí?

Ladislav Šourek ,OS „Paměť Českého ráje a Podještědí „

Citace ze zákona 20/1987 Sb.

§ 22/ 2 Má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, jsou stavebníci již od doby přípravy stavby povinni tento záměr oznámit Archeologickému ústavu a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum. Je-li stavebníkem právnická osoba nebo fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného archeologického výzkumu, hradí náklady záchranného archeologického výzkumu tento stavebník; jinak hradí náklady organizace provádějící archeologický výzkum. Obdobně se postupuje, má-li se na takovém území provádět jiná činnost, kterou by mohlo být ohroženo provádění archeologických výzkumů.

§23b odst. 1 Kraj může vydat v dohodě s ministerstvem kultury nařízením kraje plán území s archeologickými nálezy v kraji nebo ve vymezené části kraje, ve kterém se vyznačí území, na nichž se vyskytují nebo se mohou odůvodněně vyskytovat archeologické nálezy, a který slouží pro zabezpečení archeologického dědictví^[117a] a jako podklad pro plnění oznamovací povinnosti stavebníka podle § 22 odst. 2.)
